

ปูเจ้าพ่อหลวง อยู่ในกลุ่มปูหินที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของโลกและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความกว้างของกระดองระหว่าง 31 - 87 มิลลิเมตร

ปูเจ้าพ่อหลวง อยู่ในกลุ่มปูหินที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับสองของโลกและใหญ่ที่สุดในประเทศไทย มีความกว้างของกระดองระหว่าง 31 - 87 มิลลิเมตร

อ้างอิง
 ไพบุลย์ นัยเนตร, 2550. กุ้ง กุ้ง และปูของประเทศไทยที่ได้รับพระราชทานชื่อวิทยาศาสตร์. ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ. 97 หน้า.
<http://www.iucnredlist.org>
 Naiyanetr P., 2007. Checklist of Crustaceans Fauna in Thailand (Decapoda, Stomatopoda, Anostraca, Myodocopa and Isopoda). Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning, Bangkok, Thailand. 196 p.
 ขอขอบคุณ
 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย
 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเลย
 ภาพประกอบ
 ไพบุลย์ นัยเนตร
 พิทักษ์ ชิตเครือ
 นณณ์ ผาณิตวงศ์ (<http://www.siamensis.org>)
 Teerawat Utapong (<http://www.siamensis.org>)

ปูเจ้าพ่อหลวง

ฝ่ายความหลากหลายทางชีวภาพ
 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 60/1 ซอยพิบูลย์วัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
 โทรศัพท์/โทรสาร 0 2265 6639
 Website: <http://chm-thai.onep.go.th>

พระราชทานชื่อ เมื่อวันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2543
 ชื่อวิทยาศาสตร์ *Indochinamon bhumibol* (Naiyanetr, 2001)
 เดิมใช้ชื่อ *Potamon bhumibol* Naiyanetr, 2001
 ชื่อพื้นบ้านหรือชื่อท้องถิ่น ปูหิน ปูแป้ง ปูภูเขา
 ชื่อสามัญ giant mountain crab, waterfall crab
 วงศ์ Potamidae

ปูเจ้าพ่ออหะหลง

ถิ่นเดียวเมืองเลย

รู้จัก...ปูเจ้าพ่ออหะหลง

ปูเจ้าพ่ออหะหลง เป็นปูน้ำจืดชนิดหนึ่ง ลักษณะเด่น คือ สีน้ำตาลเข้ม สีม่วง และสีส้ม โดยกระดองจะเป็นสีน้ำตาลเข้ม ขาด้านทั้ง 4 คู่ เป็นสีน้ำตาลเข้ม ขาค้ามทั้งสองข้างเป็นสีน้ำตาลเข้ม ยกเว้นด้านในของขาหนีบอันล่างเป็นสีม่วง และปลายก้ามหนีบทั้งสองข้างเป็นสีส้ม

แหล่งที่อยู่อาศัย ปูเจ้าพ่ออหะหลงชอบตัวอยู่ใต้ก้อนหิน บริเวณลำห้วย หรือริมฝั่งลำธารที่มีกระแสน้ำไหลไม่แรงหรือขุดรูอยู่สองฝั่งลำธารความลึก ประมาณ 0.5-1 เมตร

เพศของปู ปูเพศผู้และปูเพศเมียแตกต่างกันบริเวณส่วนท้อง หรือที่เรียกว่า ตะปั้งหรือจับปั้ง โดยปูเพศผู้จะมีจับปั้งฐานกว้างปลายเรียวแหลม จับปั้งของตัวเมียจะเป็นรูปครึ่งวงกลมเกือบเต็มส่วนท้อง ปลายมน

ปูเพศเมีย ปูเพศผู้

ฤดูผสมพันธุ์ เดือนกรกฎาคม - ตุลาคม
และวางไข่ช่วงเดือนพฤศจิกายน - มกราคม
พบปูมีไข่ออกมานอกตัวเดือนกุมภาพันธ์ - พฤษภาคม

ความสำคัญ...ปูเจ้าพ่ออหะหลง

ปูเจ้าพ่ออหะหลง เป็นชื่อที่ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตจาก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในโอกาสมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ 5 ธันวาคม 2542

ปูเจ้าพ่ออหะหลง เป็นหนึ่งใน 6 ชนิดของปูที่ได้รับพระราชทาน ชื่อวิทยาศาสตร์ ได้แก่ ปูเจ้าฟ้า ปูราชินี ปูตุลกระหม่อม ปูพระพินาง ปูแม่ฟ้าหลวง และปูเจ้าพ่ออหะหลง

ปูเจ้าพ่ออหะหลง เป็นหนึ่งในปูน้ำจืด 94 ชนิดที่พบในประเทศไทย และเป็นหนึ่งใน 44 ชนิดของปูน้ำจืดเฉพาะถิ่นพบในบริเวณพื้นที่สูงของอำเภอภูหลวง ภูกระดึง ด่านซ้าย วังสะพุง และภูเรือ จังหวัดเลย (Naiyanetr, 2007)

ปูเจ้าพ่ออหะหลง มีสถานภาพใกล้สูญพันธุ์ (endangered) (IUCN, 2014) ด้วยเหตุที่มีการกระจายเฉพาะบริเวณจังหวัดเลย และขาดข้อมูลเกี่ยวกับจำนวน ประชากร ความหนาแน่นและแนวโน้มประชากรของปูชนิดนี้

ภาวะคุกคาม...ปูเจ้าพ่ออหะหลง

การบริโภคที่มากเกินไป เป็นอาหารที่มีเฉพาะฤดูกาล นำมาประกอบอาหาร ได้หลากหลาย การจับหรือบริโภคที่มากเกินไป รวมถึงขนาดและเวลาที่ ไม่เหมาะสมอาจส่งผลกระทบต่อประชากรปูเจ้าพ่ออหะหลงตามธรรมชาติ

มลพิษ การปรับเปลี่ยนพื้นที่เกษตรกรรมที่สูง โดยรอบบริเวณแหล่งที่อยู่อาศัย ของปูเจ้าพ่ออหะหลงเป็นส่วนยางพารา ไร่มันสำปะหลัง และข้าวโพด ซึ่งการใช้ สารเคมีและปุ๋ยในพื้นที่เกษตรกรรมอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพน้ำบริเวณต้นน้ำ และลำน้ำบริเวณใกล้เคียงซึ่งเป็นปัจจัยคุกคามการดำรงชีวิตของปู

กิจกรรมการท่องเที่ยว การส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สนับสนุนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ในท้องถิ่น โดยการบริโภคปูเจ้าพ่ออหะหลงในช่วงปูสะสมไขมันอาจเป็นอีกปัจจัย คุกคามที่ส่งผลกระทบต่อลดจำนวนปูเจ้าพ่ออหะหลง

ช่วยกันคุ้มครอง...ปูเจ้าพ่ออหะหลง

ปูเจ้าพ่ออหะหลง เป็นทรัพยากรชีวภาพที่สำคัญของประเทศไทย พบเพียง แห่งเดียวที่จังหวัดเลย ในฐานะเจ้าของพื้นที่และเจ้าของทรัพยากรที่มีคุณค่า ดังกล่าว ร่วมกันคุ้มครองปูเจ้าพ่ออหะหลงให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนสำหรับ ลูกหลานในอนาคตด้วยกัน

- รณรงค์ให้เยาวชนและประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญของปูเจ้าพ่ออหะหลง
- รณรงค์ลด ละ เลิกจับและบริโภคปูตัวเมียในช่วงฤดูวางไข่และไม่ขายย พื้นที่หากินเข้าไปในแหล่งที่อยู่อาศัย
- รณรงค์ไม่ให้มีการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ใกล้ที่อยู่ อาศัยหรือแหล่งน้ำ
- จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นเกี่ยวกับปูเจ้าพ่ออหะหลง
- จัดตั้งและเสริมสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายอนุรักษ์และคุ้มครอง ปูเจ้าพ่ออหะหลง
- ส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ให้เป็นแหล่งศึกษา แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ส่งเสริมการศึกษาวิจัยด้านชีววิทยาและนิเวศวิทยา
- จำแนกเขตการบริหารจัดการ (zoning) เพื่ออนุรักษ์และใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน
- ติดตามประเมินผลการเปลี่ยนแปลงของปูเจ้าพ่ออหะหลงและแหล่ง ที่อยู่อาศัย